

میزگرد بررسی چالش‌های بخش خصوصی با محوریت حمل‌ونقل، گمرک و لجستیک در سال 1402

میزگرد بررسی چالش‌های بخش خصوصی با محوریت حوزه حمل‌ونقل، گمرک و لجستیک در سال 1402 با حضور رئیس کمیسیون حمل‌ونقل، گمرک و لجستیک اتاق تبریز، رئیس اتحادیه کارگزاران و مشاوران امور گمرکی استان و رئیس انجمن شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی استان آذربایجان شرقی در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد. در این جلسه چندین محور که دغدغه اصلی فعالان این حوزه محسوب می‌شوند، مطرح شد که از آن جمله می‌توان به فرسودگی ناوگان حمل‌ونقل در استان، خود مالکی ناوگان حمل‌ونقل، عدم ارائه تسهیلات بانکی به شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی، تعدد بخشنامه‌ها، مشکلات مالیاتی و قوانین مالیاتی در حوزه حمل‌ونقل، تعدد ارگان‌های نظارتی و نبود وحدت رویه، ناکافی بودن زیرساخت شبکه ریلی برای حمل بار، مشکلات اخذ ویزا، افزایش قیمت لوازم مصرفی و کمبود لاستیک، مشکل بیمه سبز برای حمل بار به اروپا، نبود مرجع هماهنگ‌کننده ترانزیت در کشور و... اشاره کرد.

ناوگان حمل و نقل استان فرسوده است

سید احمد فتاح زاده؛ رئیس کمیسیون حمل و نقل، گمرک و لجستیک اتاق بازرگانی تبریز در ابتدای این نشست به بیان چالش‌های استان در این حوزه پرداخت و افزود: یکی از مشکلات اصلی فعالان اقتصادی در استان آذربایجان شرقی فرسودگی ناوگان حمل و نقل است.

وی با اشاره به پیامدهای فرسودگی ناوگان حمل و نقل گفت: آلودگی هوا و تخریب محیط زیست، هزینه هنگفت و افزایش بی‌رویه هزینه‌های تعمیر، عدم دسترسی به قطعات باکیفیت از جمله مشکلات فعالان این عرصه به شمار می‌رود.

فتاح زاده با انتقاد از عدم دسترسی قطعات باکیفیت برای خودروهای سنگین افزود: با توجه به طولانی بودن زمان رانندگی و بعضاً ناهموار بودن مسیرها، کیفیت قطعات خودرو حائز اهمیت است. نایاب بودن قطعات باکیفیت، مشکلی اساسی برای ناوگان حمل و نقل کشوری است و ما مجبور به استفاده از قطعات بی‌کیفیت چینی یا هندی می‌شویم، درحالی که قطعه‌ای باکیفیت با طول عمر متوسط ۱۵ سال، کارایی خیلی بهتری نسبت به قطعات متوسط دارند، ما پس از گذشت چند سال مجبور به تعویض قطعات بی‌کیفیت می‌شویم.

وی با بیان اینکه افزایش قیمت لوازم یدکی در سال‌های اخیر به یکی از چالش‌های این عرصه تبدیل شده است، گفت: برای مثال پس از صرف ۴۵ درصد از عمر لاستیک‌های ایرانی، احتمال ترکیدن آن‌ها به شدت افزایش می‌یابد، بنابراین ما مجبور هستیم، پس از گذشت مدت کوتاهی آن‌ها را تعویض کنیم، لاستیک‌های باکیفیت آلمانی هم یا در بازار وجود ندارد، یا به قیمت بسیار بالا پیدا می‌شود و بسیاری از رانندگان قادر به تعویض به موقع لاستیک یا خرید لاستیک باکیفیت نیستند و این امر برای حوزه حمل و نقل خطر بزرگی محسوب می‌شود.

رئیس کمیسیون حمل و نقل، گمرک و لجستیک اتاق تبریز با اشاره به ضعف زیرساخت‌های ریلی در کشور اظهار کرد: ضعف و نبود زیرساخت‌های مناسب حمل و نقل در کشور ما موجب افزایش هزینه‌ها شده است، درحالی که اگر مسیرهای ریلی برای نقاط مختلف کشوری در دسترس باشند، قطعاً تولیدکنندگان مجبور به حمل کالای خود به وسیله کامیون نمی‌شوند و با توجه به اینکه هزینه حمل و نقل ریلی بسیار به صرفه‌تر از حمل و نقل جاده‌ای است، شاهد کاهش قیمت‌های تمام‌شده محصول خواهیم بود.

تعدد ارگان‌های نظارتی بر ناوگان حمل و نقل

رضا کامی؛ رئیس انجمن کارگزاران گمرکی استان در این میزگرد با نگاهی به گذشته حمل و نقل استان و چالش‌های این عرصه اظهار داشت: اکثر مشکلات در این حوزه برگرفته از دیدگاه مسئولین به ناوگان حمل و نقل است.

به گفته وی، ۲۴ ارگان دولتی ناظر بر این حوزه وجود دارد که هماهنگی بین این ارگان‌ها باعث طولانی شدن روند اداری ترخیص کالا شده و موجب متضرر شدن صاحبان کسب و کار می‌شود.

وی افزود: حوزه لجستیک می‌تواند بزرگترین درآمد ریالی و ارزی برای کشور را به همراه داشته باشد، با این حال ما از این ظرفیت نمی‌توانیم بهره‌کافی ببریم. کامی با بیان اینکه ممکن است با تداوم روند فعلی، ترانزیت زمینی ایران به سرنوشت ترانزیت هوایی دچار شود، گفت: همان‌گونه که ایران در گذشته در عرصه ترانزیت هوایی، جز اصلی‌ترین مسیرها به شمار می‌رفت، اما رفته رفته در حاشیه قرار گرفته و کشورهایی مثل ترکیه و امارات به جای کشور ما نقش آفرینی می‌کنند، ترانزیت زمینی نیز ظاهراً در این مسیر پیش می‌رود و پس از گذشت مدت کوتاهی، جایگاه خود را از دست خواهند داد.

وی ضمن تأکید مجدد بر فرسودگی ناوگان حمل و نقل و زیرساخت‌ها، اظهار داشت: سیستم جاده‌ای و زیرساخت‌های ریلی برای شرایط فعلی اصلاً مناسب نیستند و باعث بروز مشکلات عدیده‌ای می‌شوند.

به گفته وی اقتصاد کشور با مشکلات عدم قیمت‌گذاری صحیح روبرو است و راه حل این وضع، رقابتی شدن اقتصاد است.

پروسه طولانی در مرزها و گمرکات کشور

سید محمد امیر میران؛ نائب رئیس انجمن کارگزاران گمرکی استان با بیان اینکه هزینه‌های انبارداری گمرک به دلیل طولانی بودن پروسه در مرزها افزایش می‌یابد، گفت: آزمایشگاه‌های همکار موظف هستند، ظرف ۱ الی ۱۵ روز جواب استعلام‌ها را بدهند، اما در مواقعی شاهد هستیم این پروسه چندین ماه به طول می‌انجامد. این در صورتی است که فعال اقتصادی از روند آزمایش و استعلام اطلاعی ندارد.

وی اخذ هزینه‌های گزاف توسط آزمایشگاه‌های همکار را از دیگر مشکلات موجود عنوان کرد.

این فعال اقتصادی با اشاره به مشکلات بارگیری و تخلیه در مرزها تصریح کرد: در انبارهای عمومی گمرک سهلان هیچ‌گونه وسیله و تجهیزات مناسبی وجود ندارد. برای مثال هنوز هم از جرثقیل‌های ۶۰ سال پیش استفاده می‌شود که این امر موجب آسیب رساندن به اجناس و متضرر شدن صاحبان کالا می‌شود.

امیرمیران با انتقاد از عدم توجه نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی گفت: قبلاً گمرک آذربایجان، منطقه‌ای بود و تمامی موارد در خود منطقه بررسی می‌شد، اما اکنون

رسیدگی به پرونده ها در تهران متمرکز شده است و باعث اتلاف وقت و انرژی می شود.

وی با بیان اینکه این مشکلات در سالیان گذشته بارها مطرح و به مسئولین انتقال داده شده اند، اما نتیجه ای حاصل نشده است، تأکید کرد: دلیل این امر، بی توجهی دولت به حوزه حمل و نقل است.

امیرمیران، یکی دیگر از چالش های اساسی حوزه حمل و نقل را عدم تخصیص به موقع ارز دانست و افزود: با تداوم شرایط فعلی، فعالیت برای تجار و شرکت های حمل و نقل، صرفه اقتصادی ندارد.

مرز محل تخلیه و بارگیری نیست

علی اکبر ذاکری؛ رئیس انجمن شرکت های حمل و نقل بین المللی استان آذربایجان شرقی در این میزگرد با اشاره به مشکلاتی نظیر فرسودگی ناوگان حمل و نقل جاده ای، عدم همکاری بانک ها، وضعیت اسفبار جاده ها، وقت کشی آزمایشگاه ها و هزینه های گزاف آزمایش، عدم هماهنگی ساعات کاری گمرکات در مرزها با سایر کشورها، مشکلات تخلیه و بارگیری در مرزها و... را از جمله چالش های اصلی این حوزه عنوان کرد و گفت: متأسفانه عیلرغم پیگیری های مداوم و اعتراض به وضع موجود، تاکنون هیچ نتیجه ای در راستای بهبود امور حاصل نشده است.

وی افزود: به نظر می آید یکی از دلایل مهم این چالش ها، فصلی بودن تصمیمات و عدم مشورت گیری مسئولان مربوطه از کارشناسان و فعالان این حوزه است.

ذاکری ضمن طرح یکی از دغدغه های فعالان این حوزه که بارگیری و تخلیه در مرزها است، تشریح کرد: مرز، محل عبور است، نه جای تخلیه و بارگیری کالا، درحالی که راه های آسانی برای جلوگیری از قاچاق کالا وجود دارد، با این حال مسئولین ما در مرزها بر تخلیه بار تأکید دارند که این خود عامل فساد است. پیشنهاد من برای حل این مشکل، سپردن مدیریت مرزها به افراد متخصص و بخش خصوصی است که کاملاً به مشکلات واقف هستند.

وی افزود: یکی دیگر از مشکلات ما نبود شرکت های بزرگ حمل و نقل بین المللی است. در حال حاضر سیستم لجستیک ما راننده محور است که همین امر موجب به وجود آمدن مشکلات زیادی شده است.

عدم هماهنگی سازمان ها با گمرک در مسیر واردات

مهرداد ایرانی اصل؛ عضو هیئت رئیسه انجمن کارگزاران گمرکی استان، واگذاری کارت های بازرگانی به افراد غیر جهت صادرات را آسیب جدی به عرصه تجارت به خصوص در برگشت ارز حاصل از صادرات دانست و گفت: کارگزاران امور گمرکی در این موضوع کوچک ترین نقشی نداشته و ندارند.

وی به مسئله چالش های ارزی پرداخت و تأکید کرد: چند نرخ بودن ارزش مشکلات عدیده ای را در کشور به وجود آورده است و در حال حاضر بسیاری از پرونده های موجود در سطح گمرکات کشور، مربوط به این امر در خصوص دیر انجام یافتن تخصیص ارز وارداتی است.

وی اظهار داشت: سیستم رایانه ای در اصل برای تسهیل امور گمرکی است، در صورتی که از بدو تشکیل سیستم EPL در گمرک و یکپارچه شدن سازمان های مربوطه متأسفانه EPL مرتبط با آزمایشگاه و سیستم یکپارچه سازمان هم جوار گمرک با آزمایشگاه تعریف نشده و این امر باعث ایجاد مشکلات عدیده ای برای واردکنندگان را در مورد تعیین ماهیت کالاهای وارداتی به وجود آورده است.

به طور مثال تعداد آزمایشگاه های همکار در مناطقی مثل بندرعباس با آن حجم از تجارت، فقط ۱۵ آزمایشگاه همکار فعالیت دارند که حتی بیش از یک ماه پروسه زمانی برای کالاهای وارداتی صرف می شود. ضمناً بنا به گفته مسئولان سازمان استاندارد تعیین ماهیت به عهده این سازمان نبوده و در اختیار آزمایشگاه ها است. به همین دلیل سازمان های استاندارد از همکاری در اعلام تعیین ماهیت خودداری کرده و باعث مشکلاتی برای واردکنندگان می شوند. طبق اساسنامه اداره کل استاندارد، آزمایشگاه ها تنها مجوز تعیین ماهیت را دارند.

سید ضیاء رضوی؛ دبیر کمیسیون حمل و نقل، گمرک و لجستیک اتاق تیریز نیز با اشاره به اعمال تحریم ها علیه کشورمان عنوان کرد: تاکنون بخش خصوصی استان با تمام تلاش و همت خود در گرداندن چرخه واحدهای تولیدی خود موفق عمل کرده است.

دبیر کمیسیون حمل و نقل، گمرک و لجستیک با اشاره به برگزاری جلسات کمیسیون اظهار داشت: هدف کمیسیون بررسی موضوعات و مشکلات و شناخت نیازهای فعالان این حوزه در جهت کمک به بهبود فضای کسب و کار با همکاری سازمان ها و ادارات مرتبط بوده است. در این راستا بازدیدهای میدانی از گمرکات استان، جهت ایجاد هم افزایی بیشتر و کمک در تسریع عملیات خدمات رسانی با حضور ارگان های مسئول صورت پذیرفت.

وی تأکید کرد: همکاری دولت در ایجاد زیرساخت های لازم جهت توسعه و توانمندسازی شرکت های حمل و نقل در سال آتی بیشتر از هر زمانی احساس می شود. در زمینه زیرساخت های گمرکی و لجستیکی باید از کشورهای موفق، جهت ارتقاء و توسعه الگوبرداری صحیح صورت پذیرد تا بتوانیم در کاهش هزینه، مدیریت زمان و مدیریت ریسک در این حوزه بهتر عمل کنیم.

رضوی دغدغه های فعالان حوزه حمل و نقل، گمرک و لجستیک را تأثیرگذار بر روند تولید، چرخه اقتصادی و به خصوص صادرات دانست و افزود: بسیاری از موضوعات مطرح شده توسط فعالان این حوزه قابل بررسی بوده و حل مسائل بر روند ارتقاء و گسترش تجارت خارجی تأثیرات مثبتی خواهد داشت.

وی با اشاره به فعالیت شرکت های حمل و نقل بین المللی استان در طول ۱۱ ماهه سال جاری گفت: شرکت های حمل و نقل عضو اتاق بازرگانی تیریز امسال برای محموله های صادراتی و وارداتی تعداد ۲۱ هزار جلد کارنه تیر از این اتاق دریافت کرده اند و اتاق تیریز بعد از اتاق تهران، به عنوان دومین مقام صادرکننده کارنه تیر در کشور است و این نشان از پویایی و فعالیت شرکت های حمل و نقل بین المللی این منطقه دارد.

رضوی در خاتمه اظهار امیدواری کرد، با حمایت های دولت از بخش خصوصی و فعالان این عرصه که به عنوان یکی از زیرساخت های اصلی تجارت مطرح است، شاهد رشد و ارتقای جایگاه تولید و صادرات در استان باشیم.